דפירש כי קאמר א)רב א] בדלא פירש כדתניא ב)דם שעל גבי ככר גוררו ואוכלו של בין השינים מוצץ ובולע ואינו חושש איכא דמתני לה להא דרב ששת על הדא ג)דתניא יכול ב]חלב מהלכי שתים יהא אוכלו עובר בלאו ודין הוא מה בהמה טמאה שהקלתה במגעה החמרתה בחלבה מהלכי שתים ג] שהחמרתה במגען אינו דין שתחמיר ד] בחלבן ת"ל 1וזה לכם הטמא זה טמא ואין חלב ה] מהלכי שתים טמא אלא טהור אוציא את החלב שאין שוה בכל ו] ולא אוציא הדם ששוה בכל ת"ל ז] וזה לכם הטמא זה טמא ואין ח] דם מהלכי שתים טמא אלא טהור ד)(א"ל) רב ששת אפילו מצות פרוש אין בו ה)תנן התם ו)חלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו אינו עובר עליו (א)א"ר זירא אמר רב ל"ש אלא בלב עוף הואיל ואין בו כזית אבל לב בהמה דיש בו כזית אסור וחייבין עליו כרת מיתיבי ז)דם הטחול דם הלב דם הכליות דם ט] אברים הרי אלו בלא תעשה דם מהלכי שתים דם שקצים ורמשים אסור ואין חייבין עליו כי קתני ח)אין חייבין עליו על דם דיליה כי קאמר רב דאתי ליה מעלמא דם דיליה היינו דם אברים וליטעמיך מי לא קתני דם כליות וקתני דם אברים אלא תני והדר תני ה"נ תני והדר תני מעלמא מהיכא אתי ליה א"ר זירא (א) בשעה שהנשמה יוצאה מישרף שריף: דם שהנשמה יוצאה בו חייבין עליו: איתמר איזהו דם הקזה שהנשמה י] תלויה בו רבי יוחנן אמר ט)כל זמן שמקלח ר"ל אמר מטיפה המשחרת ואילך מיתיבי י)איזהו דם הקזה שהנשמה יוצאה בו כל זמן שמקלח יצא דם התמצית מפני שהוא שותת מאי לאו אפילו ראשון ואחרון דשותת הוא כדם התמצית דמי תיובתא דר"ל לא למעוטי דם המשחיר אבל דם ראשון ואחרון אף על גב דהוא שותת היינו דם הנפש מיתיבי איזהו דם יא] ראשון כל זמן שמקלח יצא ראשון ואחרון מפני שהוא שותת תיובתיה דר"ל אמר לך תנאי היא דתניא איזהו דם הנפש כל זמן שמקלח דברי יב] ר"א ר"ש אומר מטיפה המשחרת ואילך כ)תנא דבי רבי ישמעאל 2ודם חללים ישתה יג] ל)פרט לדם קילוח שאינו מכשיר את הזרעים בעא מיניה ר' ירמיה מרבי זירא הקיז דם לבהמה וקיבל דמה בשני כוסות מהו יד] על הראשון דברי הכל חייב על האחרון מי מיחייב או לא א"ל טו] פלוגתא דר' יוחנן ור"ל דאיתמר הקיז דם לבהמה וקיבל דמה בשני כוסות ר"ל אמר חייב שתי חטאות מ)ורבי יוחנן אמר אינו חייב אלא אחת: רבי יהודה מחייב בדם התמצית: נ)א"ר אלעזר מודה ר' יהודה לענין כפרה שנאמר 3כי הדם הוא בנפש יכפר דם שהנפש יוצאה בו מכפר ושאין הנפש יוצאה בו אינו מכפר אמר ר"נ בר יצחק אף אנן נמי תנינא דתניא ס)דם מה ת"ל 4כל דם לפי שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר אין לי אלא דם קדשים שהנפש יוצאה בו שהוא מכפר דם חולין ודם התמצית מנין ת"ל כל דם ע)סתם סיפרא מני ר' יהודה היא: **מתני'** טז] ר"ע פ)מחייב על ספק מעילה אשם תלוי צ)וחכמים פוטרים ומודה ר' עקיבא שאינו מביא את מעילתו עד שיתודע לו (ב) יז] שיביא עמו אשם ודאי א"ר טרפון מה לזה מביא שתי אשמות אלא מביא מעילה וחומשה ויביא אשם בשני סלעים ויאמר אם ודאי מעלתי זו מעילתי (ג) וזו אשמי ואם ספק מעלתי המעות נדבה יח] ואשם תלוי שממין שהוא מביא על הודע מביא על לא הודע אמר (ד) רבי עקיבא נראין דבריו במעילה מועטה הרי שיבוא לידו ספק מעילה במאה מנה לא יפה לו שיביא אשם בשתי סלעים ולא יביא ספק מעילה במאה מנה מודה ר"ע לר' טרפון במעילה מועטה: גמ'

רש"י

דפירש. שפירש מן האדם בכלי או על גבי ככר: **חלב מהלכי שתים.** חלב דאשה: **הקלה במגעה.** שאין בה זיבות ונדות: **שאינו שוה בכל.** דבטהורה מותר ובבהמה טמאה אסור: **לא שנו.** דאינו עובר עליו אלא בלב עוף דאין בדמו כזית: **דם דיליה.** הנבלע בבשר הלב כשאר דם הנבלע באברים: **דאתי ליה מעלמא.** אותו הנמצא בחלל הלב: **מישרף שריף.** מושך הדם מבית השחיטה בנשימתו וכונסו בלבו: **שריף.** בלע"ז הומי"ר: גליון **מישרף** יח] . והוא דם הנפש ואדם הנפש אמרינן בר"ש פירקין שחייבין עליו כרת. עפ"ה: **דם הקזה.** בתחלה שחור ואחר כך יוצא אדום ושתיהן בשתיתה בלא קילוח ברחוק ואחר כך מקלח וסוף כשהדם מתמעט שותת ויורד במתון: **כל זמן שמקלח.** היינו אמצעי: **מטיפה המשחרת ואילך.** משכלה משחיר הראשון והתחיל להאדים הוא דם הנפש: **ראשון ואחרון.** מאדים שלפני הקילוח ושל יט] אחרון מדנקט טעמא מפני שהוא שותת והני נמי שותתין: **לא למעוטי דם המשחיר.** מפני שהוא נמי כדם התמצית: **ודם חללים ישתה.** דם היוצא מן החללים כלומר לאחר מיתה קרוי משקה פרט לדם קילוח שאינו לאחר מיתה דזהו דם הנפש ואינו קרוי משקה ואינו מכשיר את הזרעים: **על הראשון דברי הכל חייב.** דדם קילוח מעורב בו: **חטאת אחת.** על הראשון שדם הקילוח מעורב בו: **דם.** הוה מצי למיכתב מה תלמוד לומר כל דם ונכרתה וגו': **לפי שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר.** דמשמע דאינו חייב אלא על דם הראוי לכפרה לזריקה על המזבח ואין לו כרת אלא בדם קדשים והוא שהנפש יוצאה בו שהוא לכפרה דכתיב בנפש יכפר דמשמע אין כפרה אלא בדם הנפש: **ודם התמצית.** בקדשים: **ר' יהודה היא.** אלמא ס"ל לדם התמצית לא מכפר מדאיצטריך לרבויי מכל: **מתני' שאינו מביא את מעילתו.** אינו צריך להביא את הממון: **מביא מעילה.** הממון וחומשו: גליון. היינו דכתיב ואת אשר חטא מן הקדש שמביא שוה מה כא] שנהנה וחומשו במעות ומוסרו לכהן הנזכר והמעות יפלו לנדבה לקיץ המזבח. תוס': **בשני סלעים.** הנקח בשני סלעים דכתיב (ויקרא ה) בערכך כסף וגו': **שממין שמביא כו'.** הילכך יכול להביא ולהתנות:

תוספות

דם חללים פרט לדם קילוח כו'. פירש רש"י דם חללים שככר נתחללה כלומר שככר מתה מקודם לכן מכשיר פרט לדם קילוח דעתה נתחללה ורש"י לא פירש כן פרק השוחט כב] (חולין לו.) ופירש פרט לדם קילוח כלומר דם שנעשה בו חלל מכשיר פרט לדם קילוח שהוא לאחר שנעשית חלל וקשה שהרי בשמעתין משמע דדם קילוח הוא דם שהנשמה יוצאה בו ומשמע לפי הסוגיא דשמעתא דגבי אדם ובהמה אין כג] דינן שוה דגבי אדם דם שלאחר יציאת נשמה מכשיר אבל לא אותו שיוצא בשעת יציאת נשמה וגבי בהמה דם שלאחר יציאת נשמה אינו מכשיר כדאמרינן פסחים (דף טז:) הנח לדם התמצית דאפילו בחולין לא מכשיר ולא דם מיתה ולא דם מגפתה רק דם שחיטה כד]דאמרינן מתשפכנו כמים:

קבל דמו בשני כוסות. בכוס ראשון יש דם קילוח ובכוס שני כה] וזה שלאחר קילוח חייב שתי חטאות אם אכל בשתי העלמות:

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פ"ו מהל' מאכלות אסורות הל"ו טוש"ע י"ד סי' סו סע"ח:
ב [רב אלפס חולין פ"ח דף רלט. ועיי"ש שני גרסאות]
כו ג מיי' פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' ג:
כז ד מיי' פ"י מהלכות טומאת אוכלין הל' ג:
כח ה מיי' פ"ו מהלכות שגגות הלכה ג:
כט ו מיי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה טו:
ל ז מיי' פ"א מהלכות מעילה הל' ה ופ"ח מהל' שגגות הלכה יח:

לעזי רש"י

הומי"ר. למצוץ, לבלוע על ידי שאיפה.

שיטה מקובצת

א] רב ששת בדלא: ב] יכול יהא חלב מהלכי שתים האוכלו עובר: ג] שהחמרת במגעו אינו אות ה' נמחק: ד] שתחמיר בחלבו ת"ל וזה. ס"א אך את זה לא תאכלו זה כו'. על תיבות וזה לכם הטמא נרשם על כל תיבה קו מלמעלה להורות כי לפי"ד הוא טעות

מסורת הש"ס

א) נ"ל רב ששת, ב) [כתובות ס.], ג) כתובות ס. פ"ש, ד) [נ"ל אמר עלה], ה) חולין קט. פסחים עד:, ו) [לעיל כא: תוספתא פ"ב פ"ג], ז) [ע' תוס' לעיל כא: ד"ה כי קתני], ח) [תוספתא זבחים פ"ח ה"ז], ט) [חולין לו.], י) [פסחים סה. זבחים לה.], כ) [לעיל ד: פ"ש], ל) [פירושין ?: פ"ש], מ) [לעיל יח.], נ) [ויקרא ה]

תורה אור השלם

1. וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא בַּשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר וְהַצָּב לְמִינֵהוּ: ויקרא יא כט
2. הֶן עָם כְּלָבִיא יָקוּם וְכַאֲרִי יִתְנַשָּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד יֹאכַל טֶרֶף וְדַם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה: במדבר כג כד
3. כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הִוא וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר: ויקרא יז יא
4. וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יֹאכַל כָּל דָּם וְנָתַתִּי פָנַי בַּנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת אֶת הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ: ויקרא יז י

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ר זירא אמר רב בשעה שהנשמה: (ב) שם במשנה שיתודע לו ויביא: (ג) שם וזו אשמי: (ד) שם אמר לו ר' עקיבא:

מוסף רש"י

חלב מהלכי שתים. חלב של אשה המעלות בשתי דדיה (כתובות ס.). **בהמה טמאה שהקלתה במגעה.** שאינה מטמאה חיים. **החמרתה בחלבה.** כדאמרינן בבכורות (ו:) גמל גמל שתי פעמים, חד לאסור חלבו (כתובות שם). **אוציא את החלב שאין שוה בכל.** שהרי בטהורה טהור (שם). **אפילו מצות פרוש.** מדרבנן, **אין בו.** מדאורייתא פרי ורבנן נמי לא גזור ביה, דאמרינן חלב מהלכי שתים טהור (שם). **לא קרעו אינו עובר עליו.** להיות בכרת (חולין קט.). **וחייבין עליו כרת.** אם לא קרעו לאחר בשולו, אבל בשרו אינו נאסר, שהלב חלק הוא ואינו בולע, והכי נמי אמרינן בפסחים (עד:) שאני לב דשיע (חולין שם). **מטיפה המשחרת ואילך.** משהוא מתחיל לצאת שחור (סנהדרין נט.) אבל דם קילוח לא הוי דם הנפש (חולין לו.). **פרט לדם קילוח.** שמקיז את הבהמה בתחלה הדם יוצא בטיפה אחת או שתים ואח"כ הוא מקלח ואח"כ הוא משחיר (שם). **שאינו מכשיר את הזרעים.** ליטמא דקרא נקט (ויקרא יא: כי יותן מים על זרע) (חולין שם). **מודה ר' יהודה לענין כפרה.** שאינו ראוי לזריקה (פסחים סה.). **דם שהנפש יוצאה בו.** דם קילוח, שמתחלה דמים יוצאים נפסק דם שותת (שם סה.). **דתניא דם.** הוה ליה למיכתב, מה ת"ל כל דם, כלומר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com